

Dictamen en relació amb la consulta formulada per un ajuntament sobre la possibilitat de proporcionar còpia de la compareixença escrita on una persona víctima de violència domèstica va informar els serveis socials d'una possible situació de risc per a un menor

Antecedents

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un Ajuntament en el que es demana que l'Autoritat emeti un dictamen sobre la possibilitat de proporcionar còpia de la compareixença escrita on una persona víctima de violència domèstica va informar els serveis socials d'una possible situació de risc per a un menor pot suposar una vulneració de la legislació sobre protecció de dades.

En concret s'exposa que una tercera persona va posar en coneixement de l'Ajuntament l'existència d'una suposada situació de risc d'un menor. Un cop descartada pels serveis municipals l'existència d'una situació de risc, la persona denunciada ha demanat tenir accés a la l'expedient complet relatiu a aquests fets.

Analitzada la consulta, que no s'acompanya de cap altra documentació, i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto el següent dictamen:

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

Qualsevol informació referent a persones físiques, identificades o identificables, es troba protegida per la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD).

En el cas que ens ocupa, i pel que s'exposa a la consulta, l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament com a mínim ha tractat dades de caràcter personal d'una persona menor respecte de la qual s'havia informat a l'Ajuntament que podria estar en situació de risc, i també dades de caràcter personal tant de la persona que suposadament podria haver protagonitzat els maltractaments, com de la persona que va informar sobre aquests extrems.

Qualsevol tractament d'aquestes dades per part de l'Àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament, ja siguin del titular (article 3.e) LOPD), del menor d'edat, del denunciant o bé de qualsevol persona del seu entorn familiar, en concret, els pares o tutors legals, haurà de respectar el conjunt dels principis i garanties de la LOPD.

La Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials (LSS), en relació amb el que disposa la Cartera de Serveis Socials (aprovada pel Decret 142/2010, d'11 d'octubre), atribueix competències als municipis amb una població superior als vint mil habitants, en matèria de serveis socials. Això fa que, d'acord amb l'article 6.2 de la LOPD, l'Ajuntament tingui habilitació per a tractar dades, tant dels propis menors com de terceres persones relacionades amb aquests per a l'exercici d'aquestes competències.

La prestació de serveis socials engloba diverses actuacions en matèria de protecció de menors que en la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (en endavant Llei 14/2010), s'estructuren en un sistema descentralitzat de protecció, que es fonamenta en la distinció entre les situacions de desemparament (article 98, i article 105 i següents) i les situacions de risc (article 99 i següents), mantenint la competència de la Generalitat quan es tracta d'infants i adolescents desemparats i atribuint-la als ens locals si afecta infants o adolescents en situació de risc. L'article 99 de la Llei 14/2010 disposa que:

"L'Administració local ha d'intervenir si detecta una situació de risc d'un infant o adolescent que es troba en el seu territori; ha d'adoptar les mesures adequades per a actuar contra aquesta situació, de conformitat amb la regulació establerta per aquesta llei, amb la normativa de la Generalitat que la desenvolupa i amb la legislació en matèria de serveis socials."

Segons l'article 103.1 de la Llei 14/2010, els serveis socials bàsics (l'Ajuntament, en el cas que ens ocupa) han de valorar l'existència d'una situació de risc i promoure, si escau, les mesures i els recursos d'atenció social i educativa que permetin disminuir o eliminar la situació de risc cercant la col·laboració dels progenitors o dels titulars de la tutela o de la guarda. L'article 103.2 afegeix que els serveis socials bàsics han de designar el professional de referència, per a cada cas, de l'infant o l'adolescent, al qual correspon avaluar-ne la situació i fer-ne el seguiment posterior.

Aquestes i altres previsions de la Llei 14/2010, porten a considerar que l'Ajuntament, a través dels serveis socials, ha de poder recollir i tractar determinada informació personal per avaluar la situació de risc del menor i fer-ne el seguiment que correspongui.

III

En l'escrit de consulta es planteja que la persona denunciada vol accedir a l'expedient complet que s'ha instruït en relació amb els suposats maltractaments del menor. No es concreta si la persona afectada ha exercit el dret d'accés previst a la normativa de protecció de dades de caràcter personal o si ha exercit el dret d'accés com a part interessada en un procediment administratiu. Per això, cal analitzar ambdues possibilitats.

Convé, en primer lloc, fer una referència general al dret d'accés previst a la normativa de protecció de dades i a les seves possibles limitacions.

La normativa de protecció de dades de caràcter personal reconeix a totes les persones físiques, i per tant també a la persona denunciada pels suposats maltractaments a un menor, a accedir a la informació relativa a la seva persona que estigui tractant l'administració amb aquesta finalitat, amb l'única limitació de les excepcions establertes legalment.

L'article 15 de la LOPD determina en relació amb el dret d'accés que:

“1. L'interessat té dret a sol·licitar i obtenir gratuïtament informació de les seves dades de caràcter personal sotmeses a tractament, l'origen de les dades i les comunicacions efectuades o que es prevegin fer.

2. La informació es pot obtenir mitjançant la mera consulta de les dades per mitjà de la visualització, o la indicació de les dades que són objecte de tractament mitjançant escrit, còpia, telecòpia o fotocòpia, certificada o no, en forma llegible i intel·ligible, sense utilitzar claus o codis que requereixin l'ús de dispositius mecànics específics.

3.(...).”

Per la seva banda, l'article 27 del Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (RLOPD), aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, en el seu apartat primer i segon disposa el següent respecte al dret d'accés:

“1. El dret d'accés és el dret de l'afectat a obtenir informació sobre si les seves pròpies dades de caràcter personal estan sent objecte de tractament, la finalitat del tractament que, si s'escau, s'estigui realitzant, així com la informació disponible sobre l'origen de les dades esmentades i les comunicacions realitzades o previstes d'aquestes dades.

2. En virtut del dret d'accés, l'afectat pot obtenir del responsable del tractament informació relativa a dades concretes, a dades incloses en un determinat fitxer, o a totes les seves dades sotmeses a tractament.

No obstant això, quan raons de complexitat especial ho justifiquin, el responsable del fitxer pot sol·licitar de l'afectat que especifiqui els fitxers respecte dels quals vulgui exercir el dret d'accés, i a aquest efecte li ha de facilitar una relació de tots els fitxers.”

Pel que fa a les limitacions, l'article 23 de la LOPD permet que l'accés es pugui limitar quan puguin derivar-se perills per a la defensa de l'estat, la seguretat pública, la protecció de drets i llibertats de tercers o les necessitats de les investigacions policials que s'estiguin realitzant, com també en aquells casos en que l'accés pugui obstaculitzar el compliment de les obligacions tributàries o les actuacions de la inspecció tributària.

Per altra banda, l'article 30.2 del RLOPD estableix que el dret d'accés podrà denegar-se quan una norma així ho prevegi:

“1. El responsable del fitxer o tractament pot denegar l'accés a les dades de caràcter personal quan el dret ja s'ha exercit en els dotze mesos anteriors a la sol·licitud, llevat que s'acrediti un interès legítim a aquest efecte.

2. També s'hi pot denegar l'accés en els supòsits en què ho prevegi una llei o una norma de dret comunitari aplicable directament o quan aquesta llei o norma impedeixin al responsable del tractament revelar als afectats el tractament de les dades a què es refereixi l'accés.”

Per tant, d'acord amb l'article 15 de la LOPD la persona que exerceix el dret d'accés tindria dret a conèixer no només la informació directa sobre la seva persona que estigui tractant l'administració, sinó també, l'origen de la informació i les eventuais comunicacions que s'hagin fet o es prevegin fer. I atès que en el cas que ens ocupa, l'origen de la informació hauria estat de la declaració d'una altra persona física, podria tenir accés no només als fets relatats per aquella persona que se li imputaven a ell, sinó també, fins i tot, a la identitat de la persona que havia comunicat els fets a l'administració. Això llevat que, com veurem més endavant, concorri alguna de les limitacions referides.

A banda d'això, és clar, cal tenir en compte també la possibilitat que les persones que hagin facilitat la informació, és a dir que són l'"origen" de la informació, puguin exercir el seu dret d'oposició pel que fa a la possibilitat que terceres persones tinguin coneixement de la seva identitat. Al respecte, cal tenir en compte que l'article 6.4 de l'LOPD permet que en aquells casos en què no és necessari el consentiment de les persones afectades per a dur a terme un tractament, aquestes puguin oposar-s'hi al·legant motius fonamentats i legítims derivats d'una concreta situació personal. A aquests efectes, aquesta Autoritat recomana que s'inclouï en els impresos de denúncia informació suficientment clara per a que les persones denunciants tinguin coneixement que les dades podran ser conegudes per les persones que tinguin la condició d'interessades en el procediment de què es tracti.

En segon lloc, i per al cas que la sol·licitud d'accés que s'hagi formulat davant l'ajuntament s'hagi formulat com a part interessada en un procediment administratiu, aquesta Autoritat ja s'ha pronunciat en algun altre dictamen (v. gr. CNS 30/2012) sobre la possibilitat de tenir accés a la informació sobre les persones denunciants que consti a les denúncies.

Ara bé, tot i que en principi s'ha de reconèixer que les persones interessades tenen dret a accedir a la documentació que forma part dels procediments en els quals tinguin la condició de persones interessades (art. 35.a) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (LRJPAC), aquest accés no pot ser contrari al que estableixin les lleis. Així ho preveu també l'article 37.4 de la LRJPAC (vigent mentre no es produeixi l'entrada en vigor del Títol I de la Llei 19/2013, de 9 de desembre de transparència, accés a la informació pública i bon govern), pel que fa als procediments conclusos.

Per tant, també caldrà analitzar si en el cas concret existeix alguna llei que impedeixi aquesta accés.

IV

Més enllà de la regulació general a què acabem de referir-nos, i centrant-nos ja en el cas concret exposat a la consulta, cal tenir en compte que la Llei 14/2010, en regular la comunicació o denúncia de fets que revelin l'existència d'una situació de risc per a un menor, preveu expressament que la identitat de la persona que porta a terme aquesta comunicació ha de ser confidencial. En concret, els dos primers apartats de l'article 100 d'aquesta llei, ubicat dins el Títol V dedicat a la protecció dels infants i els adolescents en situació de risc o desemparament, estableixen el següent:

“ 1. Els ciutadans que tenen coneixement de la situació de risc o desemparament en què es troba un infant o adolescent tenen el deure de comunicar-ho als serveis socials bàsics, especialitzats o del departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents, al més aviat possible, perquè en tinguin coneixement.

2. L'Administració ha de garantir la confidencialitat de la identitat de la persona que porta a terme la comunicació a què fa referència l'apartat 1.”

Per tant, és la mateixa Llei 14/2010 la que, en atenció a la prevalent protecció dels drets del menor, ha establert que l'Administració ha de garantir la confidencialitat de la persona que hagi portat a terme la comunicació de la situació de risc o desemparament en què es pugui trobar un infant o adolescent.

Aquesta limitació seria aplicable als casos en què s'hagi exercit el dret d'accés de la LOPD (art. 30.2 RLOPD), però també en els casos en què es sol·liciti l'accés com a part interessada en un procediment administratiu,

D'acord amb això, en el cas concret que ens ocupa, quan s'atorgui l'accés a la persona afectada, cal fer-ho de manera que la persona que hagi fet la comunicació no resulti identificable. I això inclou no només l'eliminació de les dades identificatives de la persona que ha fet la comunicació, sinó també la restricció de l'accés a aquelles altres informacions que poden fer identificable de forma indirecta a una determinada persona (p. ex. perquè es tracta d'unes informacions que només una persona o persones molt concretes podien conèixer, com seria el cas de la informació aportada per persones que formin part del cercle familiar).

D'acord amb les consideracions fetes en aquests fonaments jurídics en relació amb la consulta plantejada en relació amb la possibilitat de proporcionar còpia de la compareixença escrita on una persona víctima de violència domèstica va informar els serveis socials d'una possible situació de risc per a un menor, es fan les següents,

Conclusions

D'acord amb el que estableix la Llei 14/2010, en el cas que una persona denunciada per suposats maltractaments a un menor hagi estat denunciada per una tercera persona, si la persona denunciada exerceix el dret d'accés reconegut a l'article 15 de l'LOPD cal preservar la confidencialitat sobre la persona que ho ha comunicat. Això inclou no només l'eliminació de les dades identificatives de la persona que ha fet la comunicació, sinó també la restricció de l'accés a aquelles altres informacions que la poden fer identificable de forma indirecta.

Barcelona, 10 de març de 2014